

Eessõna

2014. aasta 21. mail oli mul au pidada kõne Austinis Texase Ülikooli lõpuaktusel. Kuigi see ülikool oli mu *alma mater*, muretsesin ma, et ohvitseri jaoks, kelle karjääri oli defineerinud sõda, ei ole üliõpilased just külalislahke publik. Kuid mu suureks üllatuseks võtsid lõpetajad selle kõne hästi vastu. Need kümme õppetundi, mille sain SEALi* eriüksuslaseks treenides ja mis olid mu märkmete aluseks, tundusid olevat kõigile mõistetavad. Need olid lihtsad õppetunnid, mis aitasid hakkama saada SEALi väljaõppe katsumustega, kuid olid olulised ka elu katsumustega hakkama saamisel – olenemata sellest, kes sa oled. Viimase kolme aasta jooksul on mind

---

* „Sea, Air and Land” Team – USA Mereväe peamine erioperatsioonide üksus. – Tõlkija märkus.

tänaval peatanud mitmed toredad inimesed, kes jutustavad mulle omi lugusid: kuidas nad ei andnud haidele alla, kuidas nad ei helistanud kella või kuidas igal hommikul voodi ära tegemine aitas neil raskete aegadega toime tulla. Nad tahtsid rohkem teada minu elu vorminud kümne õppetunni ja mind karjääri jooksul inspireerinud inimeste kohta. See väike raamat on katse seda teha. Iga peatükk annab natuke rohkem tausta üksikutele õppetundidele ja lisab ka lühikese loo inimestest, kes mind oma distsipliini, püsivuse, autunde ja julgusega on inspireerinud. Ma loodan, et naudid selle raamatu lugemist!

I peatükk

ALUSTA OMA PÄEVA
ÄRA TEHTUD
ÜLESANDEGA

*Kui tahad maailma muuta...
alusta voodi ära tegemisest!*

Mereväe SEALi esmase väljaõppe kasarmu on mittemidagiütlev kolmekordne hoone Californias Coronado rannas vaid saja meetri kaugusel Vaiksest ookeanist. Hoones ei ole konditsioneerid ja kui aknad on öösel avatud, kuuleb tõusudemõõnade hääli ning laineid vastu liiva peksmas.

Toad kasarmus on spartalikud. Ohvitseride toas, kus ma koos kolme kursusekaaslasega magasin, oli neli voodit, kapp mundrite riputamiseks ja ei midagi rohkemat. Neil hommikutel, mil kasarmus olin, veeretasin end oma mereväe „riiulilt” alla ja alustasin kohe voodi ära tegemist. See oli päeva esimene ülesanne. Päev, mida teadsin olevat täidetud mundrite inspekteerimise, pikkade ujumiste, veel pikemate jooksmiste, takistusradade ja pideva SEALi instruktorete mõnitustega.

„Valvel!” hüüdis kursuse vanemleitnant Dan’l Steward hetkel, mil instruktor ruumi astus. Kui veebel minu poole sammus, lõin sirgelt voodijalutsis seistes kannad kokku. Range ja ilmetu instruktor alustas ülevaatusega, kontrollides, kas mu roheline mundrimütsi kaheksanurkne „kate” on korralikult tärgeldatud – sirge ja jäik. Ülevalt alla liikudes uuris ta sentimeeter sentimeetri haaval läbi mu mundri. Kas viigid mu pluusil ja pükstel on ühel joonel? Kas messingist rihmapannal on poleeritud peegeljaks? Kas mu saapad läigivad nii, et ta näeks oma sõrmi neilt peegeldumas? Olles veendunud, et ma täidan SEALi

kursandile seatud kõrgeid standardeid, liikus ta edasi uurima voodit.

Voodi oli sama lihtne kui tuba, koosnedes vaid terasraamist ja madratsist. Madratsit kattis aluslina ja üle selle oli tõmmatud pealislina. Hall villane tekk, mille ääred olid tihedalt madratsi alla surutud, kaitses San Diego külmade öhtute eest. Teine tekk oli voodi jalutsis asjatundlikult ristkülikuks volditud. Üksainus padi, mille oli valmistanud Majakas Pimedatele, asus voodi peatsi keskel ja lõikus üheksakümnekraadise nurga all jalutsis oleva tekiga. See oli standard. Iga kõrvalekalle sellest nõudlikust reglemendist põhjustaks minu „supluse lainetes”, millele järgneks rullumine rannas, kuni oleksin pealaest jalatallani kaetud märja liivaga – seda kutsutakse „suhkrüküpsiseks”.

Liikumatul seistes nägin ma silmanurgast instruktorit. Ta vaatas roidunud ilmel mu voodit. Kummardudes kontrollis lina nurki ja uuris seejärel tekki ning patja, et veenduda nende õiges asendis. Seejärel tõmbas ta taskust veeranddollari ja kindlustamaks, et ma teaks, et kohe on

tulemas viimane katse, viskas ta selle mitu korda õhku. Viimase viskega lendas münt kõrgele lae alla ja maandus kerge põrkega madratsile. See hüppas voodist mitu sentimeetrit kõrgemale – piisavalt, et instruktor selle kinni püüda saaks.

Pöördudes jälle minu poole, vaatas ta mulle silma ja noogutas. Instruktor ei öelnud kunagi ühtegi sõna. Oma aseme korrektselt ära tegemine ei olnud võimalus kiidusõnu teenida. Minult eeldati seda. See oli mu päeva esimene ülesanne ja selle õigesti tegemine oli oluline. See demonstree- ris mu distsipliini. See näitas, et suudan pöörata tähelepanu detailidele ja lõpuks oli see meelde- tuletus, et olen teinud midagi hästi, ükskõik kui väike ka ülesanne polnuks.

Kogu mu mereväes veedetud aja jooksul oli voodi ära tegemine üks jääv asi, millele võisin iga päev kindel olla. SEALi noore lipnikuna eri- operatsioonide allveelaeva USS Greybacki pardal magasin ma laeva laatsaretis, kus üksteise kohale oli pakitud neli voodit. MürGINE vana arst, kes laatsaretti juhatas, nõudis, et ma iga päev oma koiku ära teeksin. Ta märkis sageli, et kui voodid

pole tehtud ja tuba puhas, siis kuidas saaksid madrused oodata parimat ravi? Ma sain hiljem teada, et see puhtust ja korda puudutav mõtte-avaldus kehtis sõjaväeelu iga aspekti kohta.

Kolmkümmend aastat hiljem varisesid New Yorgis kokku kaksiktornid. Tabati Pentagoni ja vaprad ameeriklased surid lennukis Pennsylvanias.

Rünnakute ajal toibusin ma oma kodus tõsisest langevarjuõnnetusest. Haiglavoodi oli veeretatud mulle valitsuse poolt antud korterisse ja ma veetsin suurema osa päevast selili lamades, üritades taastuda. Soovisin sellest voodist välja rohkem kui midagi muud. Nagu iga teine eriüksuslane soovisin ma võidelda koos oma kaaslastega.

Kui ma olin lõpuks piisavalt terve, et ilma abita voodist tõusta, oli mu esimeseks teoks linad sirgeks tõmmata, kohendada patja ja veenduda, et mu haigevoodi on esinduslik kõigi nende jaoks, kes mu koju tulid. See oli minu viis näitamaks, et olin vigastusest võitu saanud ja liikusin oma eluga edasi.

Neli nädalat pärast 11. septembri rünnakuid viidi mind üle Valgesse Majja, kus veetsin järgnevad kaks aastat äsja loodud terrorismivastase võitluse büroos. 2003. aasta oktoobriks olin ma Iraagis meie ajutises peakorteris Bagdadi lennuväljal. Esimesed neli kuud magasime sõjaväe välihooditel. Sellegipoolest igal hommikul ärgates rullisin oma magamiskoti kokku, aetasin padja välihoodi peatsisse ja valmistusin päevaks.

2003. aasta detsembris püüdsid USA väed kinni Saddam Hussein. Vangistuse ajal hoiti teda väikeses toas. Ta magas samuti sõjaväe välihoodil, kuid selle muutsid luksuslikumaks linad ja tekk. Garanteerimaks, et mu sõdurid tema eest korralikult hoolt kannavad, külastasin ma Saddami kord päevas. Panin veidi lõbustatuna tähele, et Saddam ei teinud oma voodit ära. Tekk ja linad olid alati välihoodi jalutsis kokku kägardatud ning ta ei armastanud neid sirgu tõmmata.

Järgneva kümne aasta jooksul oli mul au töötada meie riigi parimate meeste ja naistega – kindralitest reameesteni, admiralidest värskete madrusteni, suursaadikutest masinakirjutaja-

teni. Ameeriklased, kes teenisid välismaal, olid seal vabatahtlikult, ohverdades palju selle suure riigi hüvanguks.

Nad kõik mõistsid, et elu on raske ja et mõnikord on vähe, mida saad teha oma päeva tulemuse mõjutamiseks. Lahingus sõdurid surevad, perekonnad leinavad, su päevad on pikad ja täis ärevaid hetki. Sa otsid midagi, mis võiks sulle lohust pakkuda, mis motiveeriks päeva alustama, mis võiks anda sulle sageli koledas maailmas põhjust uhkust tunda. Igapäevaelu vajab samasugust struktuuritunnetust. Miski ei saa asendada inimese usu tugevust ja troosti, kuid mõnikord annab voodi ära tegemise väike liigutus sulle piisava tõe, et alustada päeva ja anda rahulolu see õigesti lõpetada.

Kui soovid oma elu ja võibolla ka maailma muuta – alusta voodi ära tegemisest!

II peatükk

SA EI SUUDA SEDA ÜKSI

*Kui soovid muuta maailma...
leia keegi, kes aitaks sul aerutada*

Juba oma SEALi treeningu alguses sain ma aru meeskonnatöö olulisusest, vajadusest toetuda kellelgi teisele, et raskete ülesannetega hakkama saada. Meil aitas „kullestena”, kes me lootsime saada mereväe „konnmeesteks”, selle ülitähtsa õppetunni omandada kolmemeetrine kummipaad.

Kõikjale, kuhu me SEALi õppe esimeses faasis ka ei läinud, pidime paadi kaasa võtma. Me asetasime selle oma peade kohale, kui jooksime kasarmust üle kiirtee sööklasse. See rippus meil käe otsas, kui jooksime Coronado liivadüünidest üles-alla. Me aerutasime sellega lõputult põhjast lõunasse mööda rannikut ja läbi pekslevate murdlainete, seitse meest, kes kõik töötasid koos, et kummipaati sihtkohta jõuaks.

Kuid me õppisime sellel paadiga teekonnal midagi muud. Mõnikord oli mõni meeskonnaliige haige või viga saanud ja ta ei suutnud anda endast 100 protsenti. Ma olin ise aeg-ajalt treeningpäevast rampväsinud või külmetunud või gripis. Noil päevil pingutasid teised liikmed rohkem. Nad aerutasid tugevamini. Nad ponnistasid enam. Nad andsid mulle oma toidumooni lisajõu ammutamiseks. Ja kui treeningu käigus jõudis kätte õige hetk, tegin ma seda kõike ka nende eest. See väike kummipaati pani meid mõistma, et mitte üks inimene ei suuda seda väljaõpet üksi läbida. Ükski eriüksuslane ei saanud võitluses üksi hakkama ja sellest võib järeldada ka seda, et

sul on elus vaja teisi inimesi, kes sind keerulistest aegadest üle aitavad.

Kunagi varem polnud vajadus abi järele olnud mulle selgem kui kakskümmend viis aastat hiljem, mil juhtisin kõiki SEALe Ameerika läänerrannikul.

Ma olin mereväe eriüksuse rühma üks kommodoor Coronados. Mereväe kaptenina olin ma selleks hetkeks veetnud eelmised kümnendid juhtides SEALe üle terve maailma. Ma olin sooritamas tavapärasest langevarjuhüpet, kui kõik koletul kombel kiiva kiskus.

Me olime lennukis C-130 Hercules, mis tõusis hüpete tarvis kolme ja poole kilomeetri kõrgusele. Vaadates lennuki tagaosast välja, nägime ilusat California päeva. Taevas polnud pilveraa-sugi. Vaikne ookean oli rahulik ja sellelt kõrguselt võis näha vaid mõne kilomeetri kaugusel olevat Mehhiko piiri.

Hüppevanem hüüdis: „Olge valmis!” Rambiäärel seistes, nägin ma alla vaadates maapinda. Hüppevanem vaatas mulle silma ja hüüdis: „Mine, mine, mine!” Sukeldusin lennumasinast välja, käed laiali sirutatud ja jalad veidi selja taha kõverdatud. Propelleri õhujuga kallutas mu pea allapoole, kuni mu käed tuulelt tuge leidsid ja ma tasakaalu saavutasin.

Kontrollisin kiiresti kõrgusemõõdikut, tegin kindlaks, et ma ei pöörle ja vaatasin seejärel ümbrust, et ükski teine hüppaja mulle liiga lähedal poleks. Kaksikümmend sekundit hiljem olin kukkunud varju avamise kõrgusele pooleteise kilomeetri peal.

Alla vaadates nägin järsku, et üks teine hüppaja oli libisenud minu alla, olles täpselt minu ja maapinna vahel. Ta tõmbas oma avamisrõngast ja ma nägin, kuidas meduus avas põhivarju ta ranitsast. Lükkasin kohe käed küljele, surudes nii pea maa suunas, et avaneva varju eest pääseda. Oli liiga hilja.

Hüppaja vari avanes mu ees kui õhkpadi, lüües mind vähemalt 200kilomeetrise tunnikiirusega. Põrkusin põhivarjust eemale ja kaotasin pöörel-des kontrolli, olles kokkupõrkest vaevu teadvu-sel. Keerlesin mitu sekundit ülepeakaela, ürita-des end uuesti stabiliseerida. Ma ei näinud oma kõrgusemöödikut ja ei teadnud, kui palju olin juba kukkuda jõudnud.

Haarasin instinktiivselt avamisrõngast ja tõmba-sin. Meduus hüppas välja oma väikesest pauna-kesest langevarju tagaosas, kuid mähkus ümber mu jala samal ajal, kui ma maa suunas kuker-pallitasin. Sel ajal, kui ma rassisin enda lahti päästmiseks, muutus olukord veel halvemaks. Põhivari avanes osaliselt, kuid keerdus samal ajal ümber mu teise jala.

Küünitades kaela taeva suunas nägin, et mu jalad olid keerdunud troppidesse – pikkadesse nailon-köitesse, mis ühendasid põhivarju rakmetega mu seljas. Üks tropp oli keerdunud ümber ühe jala, teine ümber teise. Põhivari oli täielikult selja-kotist väljas, kuid rippus kuskil mu keha küljes.

Rabeledes, et sellest sasipuntrast pääseda, tundsin järsku, kuidas langevari hakkas mu kehalt lendu tõusma ja avanema. Vaadates oma jalgade suunas teadsin, mis edasi juhtub.

Mõne sekundi jooksul hakkas langevari lendama. Kaks troppi, millest kumbki oli ümber mu ühe jala, tõmbusid järsult ja ägedalt üksteisest eemale, võttes jalad endaga kaasa. Vaagnaluu murdus koheselt, kui varju avanemine mu keha alumist poolt rebis. Kümme tuhat väikest lihast, mis ühendavad vaagnaluud kehaga, kisti lahti.

Mu suu vajus ammuli ja ma lasin kuuldavale röögatuse, mida võis kuulda isegi Mehhikos. Tulitav valu lendas jutina läbi keha, saates laineid alla vaagna suunas ja üles pähe. Metsikud lihaskrambid venitasid mu ülakeha, tulistades valuhooge läbi käte ja jalgade. Sel hetkel sain ma kui kehavälise kogemuse tõttu aru, et karjun ja proovisin seda kontrollida, kuid valu oli liiga tugev.

Hoides pead ikka all ja kukkudes liiga kiiresti, ajasin end rakmetes sirgu, leevendades nii väheke survet oma vaagnale ja seljale.

Viissada meetrit.

Ma olin kukkunud 1200 meetrit, enne kui langevari avanes. Hea uudis: mu pea kohal oli täielikult avanenud vari. Halb uudis: ma olin katki rebitud.

Maandusin üle kolme kilomeetri kaugusele maandumisalast. Mõne minuti jooksul saabus maandumisala meeskond ja kiirabi. Mind viidi San Diego kesklinna traumahaiglasse. Järgmisel päeval tehti operatsioon. Õnnetus oli mu vaagna peaaegu 13 sentimeetri ulatuses lahti rebinud. Lihased kõhus olid vaagnaluu küljest lahti tulnud ja lihased seljas ning jalgades olid avamisšokist tõsiselt kannatada saanud. Skeleti stabiliseerimiseks kinnitati mu vaagnasse suur titaanist plaat ja selga keerati abaluukruvi.

See paistis olevat mu karjääri lõpp. Efektiivseks eriuksuslaseks olemiseks peab olema füüsiliselt heas vormis. Taastusravi pidi kestma kuid, võib-olla aastaid ja merevägi pidi tegema meditsiinilise läbivaatuse, et teada saada, kas ma olen teenistusseks valmis. Lahkusin haiglast seitse päeva hiljem, kuid jäin järgmiseks kaheks kuuks koju voodisse.

Terve elu oli mul olnud tunne, et olen võitmatu. Uskusin, et mu loomupärased sportlikud võimed aitasid mul hakkama saada kõige ohtlikumate olukordadega. Ja kuni selle hetkeni oli mul olnud ka õigus. Palju kordi oma karjääri jooksul olin kokku puutunud eluohtlike situatsioonidega: kokkupõrked õhus teiste langevarjudega; kontrollimatu sukeldumine miniallveelaevas; peaaegu alla kukkumine saja meetri kõrguselt naftapuurtornilt; lõksu jäämine uppuva paadi alla; lõhkamine, mis toimus enneaegselt; ja lugematu hulk muud – juhtumid, kus sekundi murdosa määras ellujäämise või surma. Iga kord olin ma kuidagi suutnud langetada õige otsuse ja iga kord olin füüsiliselt piisavalt heas vormis, et saada hakkama mind ootava väljakutsega. Kuid seekord mitte.

Nüüd tundsin ma voodis lebedes vaid enesehaletsust. Kuid see ei kestnud kaua. Mu abikaasa Georgeann oli saanud endale põetamisülesanded. Ta puhastas mu haavu, tegi igapäevaseid süste ja vahetas siibrit. Kuid kõige olulisem oli see, et ta meenutas mulle, kes ma olen. Ma ei olnud kunagi oma elus millelegi alistunud ja ta

kinnitas, et ma ei kavatse ka sel hetkel alistuda. Ta keeldus mul laskmast end haletseda. See oli sedasorti karm armastus, mida ma vajasin ja päevade möödudes hakkasin paranema.

Mu sõbrad tulid külla, helistasid pidevalt ja aitasid nii, kuis vähegi said. Mu ülemus admiral Eric Olson leidis kuidagi võimaluse eirata reeglit, mis nõudis mereväelt mulle meditsiinilise ülevaatusete tegemist, kas ma olen võimeline SEALi eriüksuslasena edasi teenima. Tema toetus päästis tõenäoliselt mu karjääri.

SEALi meeskondades veedetud aja jooksul oli mul olnud lugematu hulk tagasilööke ja alati leids keegi, kes mind aitas: keegi, kes uskus mu võimetesse; keegi, kes nägi minus potentsiaali seal, kus teised seda ei näinud; keegi, kes riskis omaenda mainega, et mu karjäärile kaasa aidata. Ma ei ole neid inimesi kunagi unustanud ja ma tean, et kõik, mille olen elus saavutanud, on tulnud tänu neile, kes mind teekonna jooksul on aidanud.

Keegi meist ei ole kaitstud elu traagiliste hetkede eest. Nagu see väike kummipaak, mis meil SEALi algõppe jooksul kasutada oli, on ka elus vaja head meeskonda, et sind su elu eesmärkideni aidata. Sa ei suuda paadis üksi aerutada. Leia keegi, kellega oma elu jagada. Saa sõpradeks nii paljudega, kui võimalik ja ära unusta kunagi, et su edu sõltub teistest.

III peatükk

LOEB VAID SU SÜDAME SUURUS

*Kui sa soovid muuta maailma...
mõõda inimesi nende südame suuruse järgi*

Randa joostes olid mul mustad kummist lestad surutud parema käsivarre alla ja ujumismask vasakus käes. Jäädes vabalt seisma, surusin lestad liiva sisse nii, et üksteise vastu toetudes moodustasid need püstkoja. Mu paremal ja vasakul käel seisis teised kursandid. Riidetatuna rohelis-tesse T-särkidesse, kaitsevärvi ujumispükstesse,